

ASPECTE ALE NIVELULUI DE TRAI ÎN LUME

SCURTĂ RETROSPECTIVĂ A REALIZĂRILOR ORGANISMELOR SPECIALIZATE ALE ONU ÎN STUDIUL ȘI CERCETAREA NIVELULUI DE TRAI

Organizația Națiunilor Unite și-a manifestat de mult timp interesul în ceea ce privește măsurarea nivelului de trai. De exemplu, în 1949, recomandările cu privire la îmbunătățirea sistemului de măsurare a nivelului de trai au fost adoptate de Comisia Socială a O.N.U., Consiliul Economic și Social, de cea de a VII-a Conferință a Organizației Internaționale a Muncii.

Trei ani mai târziu, Consiliul Economic și Social a emis o rezoluție, care cerea ca, Secretarul General al O.N.U. în colaborare cu Organizația Internațională a Muncii și cu alte organisme să convoace un grup de experți cu sarcina de a pregăti un raport cu privire la cele mai bune metode de definire și măsurare a nivelului de trai, avându-se în vedere posibilitatea realizării comparațiilor internaționale. Munca acestui colectiv de experți s-a concretizat într-un raport privind definirea și măsurarea, pe plan internațional, a nivelului de trai¹, care nu s-a axat pe probleme legate de veniturile bănești sau distribuția acestora, ci, mai curînd, a inclus un mare și variat număr de informații și date, care ulterior au fost denumite „indicatori sociali”. Scopul său a fost, în primul rînd, acela de a măsura și evalua condițiile de trai, precum și circumstanțele și factorii ce le influențează. Acest raport a fost urmat, după șapte ani, de un altul privind definirea și măsurarea pe plan internațional a nivelului de trai constituindu-se ca un ghid² și recomandînd urmărirea unor serii specifice de date și informații în ideea de a fi comparabile. Dintre acestea, semnificative sînt informațiile despre: sănătate, consum alimentar, nutriție, educație, muncă și condiții de muncă, securitate socială, îmbrăcăminte, dotarea gospodăriei, timp liber.

Un alt moment important în efortul Națiunilor Unite și al organismelor sale, îndreptat spre studiul nivelului de trai, l-a constituit revizuirea și substanțiala detaliere, în 1960, a Sistemului de Conturi Naționale.

A urmat apoi, publicarea (în 1977) unui îndrumar statistic provizoriu privind distribuția veniturilor, consumul și acumularea³, în care

¹ *Report on International Definition and Measurement of Standards and Levels of Living*, New York, O.N.U., 1954.

² *International Definition and Measurement of Levels of Living*, an Interim Guide, New York, O.N.U., 1960.

³ *Provisional Guidelines on Statistics of the Distribution of Income, Consumption and Accumulation*, New York, O.N.U., 1977.

s-a recunoscut faptul că nivelul de trai nu depinde numai de ceea ce dispune o gospodărie prin veniturile proprii. Consumul total cuprinde, pe lângă cheltuielile de consum ale gospodăriei și valoarea acelor bunuri și servicii, pe care guvernul, alte instituții și întreprinderi le oferă acestora gratuit sau cu prețuri/tarife reduse. În unele țări aceste elemente influențează, în bună măsură, nivelul de trai al populației și o completă analiză a distribuției veniturilor trebuie să le aibă în vedere.

De-a lungul timpului, s-au înregistrat mai multe abordări ale conceptului „nivel de trai”, în cadrul cărora indicatorii sociali, crearea și îmbogățirea sistemului statistic social și demografic au constituit permanente preocupări și subiecte de studiu. Este unanim recunoscut că aspectele economice și sociale ale bunăstării nu sînt domenii separate, dimpotrivă, sînt strîns corelate și trebuie avute în vedere în ansamblul lor.

Progrese însemnate s-au realizat pe linia definirii metodologiei de observare a gospodăriilor populației, ceea ce a oferit posibilitatea obținerii unei varietăți de informații, fapt deosebit de important, în special pentru țările în curs de dezvoltare, unde inițierea unor asemenea acțiuni constituie cel mai bun procedeu de a obține date în domeniul economic și social. Este esențial, în acest caz, să se acorde o mare atenție organizării și desfășurării campaniilor de observare-cercetare a gospodăriilor populației, astfel încît să se asigure o maximă utilitate a datelor obținute.

De asemenea, folosirea computerelor a schimbat modul de prelucrare, stocare, actualizare a datelor și a permis folosirea unor tehnici moderne în ceea ce privește determinarea și măsurarea nivelului de trai într-o anumită etapă.

Această scurtă și sumară trecere în revistă a activităților din ultimii 30 ani ale Biroului (Oficiului) Statistic, precum și crearea, îmbunătățirea și trasarea principalelor direcții de acțiune în viitor a Sistemului de Conturi¹, dovedește, încă o dată, continua preocupare a Națiunilor Unite pentru o cît mai corectă evaluare a nivelului de trai al populației din diferite țări.

Există, însă, numeroase aspecte ale calității vieții care nu pot fi comensurate cifric, o gamă largă de indicatori sociali rămîinînd, astfel, în afara Sistemului de Conturi Naționale, în ciuda faptului că ei constituie un important barometru al nivelului de trai și trebuie avuți în vedere într-o analiză completă. Socotesc oamenii, ei înșiși, că nivelul lor de trai este adecvat sau nu? Se îmbunătățește sau nu? Pentru a putea răspunde la cît mai multe întrebări de acest gen, Banca Mondială a inițiat programe de observare și cercetare a gospodăriilor populației în mai multe țări în curs de dezvoltare, așa-numitele National Household Survey Capability Program. Aceste programe sînt sistematic organizate, într-un efort global de a ajuta țările în curs de dezvoltare în obținerea de informații ce le sînt necesare în alcătuirea planurilor, programelor în orientarea politicii lor de dezvoltare. În general, ele vizează o gamă largă de subiecți și sînt susținute de Organizația Națiunilor Unite, Banca Mondială, UNICEF și alte organisme ale sistemului

¹ *Future, Directions for Work on the United Nations System of National Accounts*, New York, O.N.U., 1990.

O.N.U. Printre numeroasele domenii de abordare ale acestor programe sînt incluse : veniturile populației, consumul și cheltuielile acesteia, forța de muncă, șomajul și resursele de muncă disponibile, caracteristici demografice, structura familiei, situația femeii și a copiilor, condiții de locuit, sănătate, nutriție, educație, activități de mică întreprindere. Astfel de cercetări se organizează în runde periodice, fiecare din ele avînd ca obiect unul sau mai multe din domeniile prezentate. Continua îmbunătățire și îmbogățire a conceptelor, definițiilor și modului de înregistrare a rezultatelor, precum și folosirea unui personal specializat și experimentat a contribuit la eficientizarea desfășurării acestor cercetări a gospodăriilor populației.

Biroul de Statistică al Națiunilor Unite dispune de un mare volum de date internaționale, obținute anual de cele mai multe ori prin chestionare trimise către oficiile naționale de statistică și suplimentate cu date oficiale publicate. Dintre principalele publicații statistice, editate sub egida O.N.U., deosebit de utile în studiul nivelului de trai sînt : *Demographic Yearbook*, *Compendium of Social Statistics*, *World Population Prospects*, *Yearbook of Labour Statistics*, *World Health Statistics Annual*.

De asemenea, în ceea ce privește anchetele realizate la nivel național, pe diferite eșantioane de gospodării și domenii de interes social, manualul elaborat în acest sens *United Nations of Household Survey* oferă o selecție a chestionarelor utilizate în diferite programe naționale, a experiențelor și realizărilor pe acest plan.

Pentru o mai completă informare, considerăm util o trecere în revistă a componentelor sferei socialului pe care Organizația Națiunilor Unite le are în vedere la realizarea și completarea statisticii sociale a țărilor în curs de dezvoltare :

I. DOMENII PRINCIPALE :

A. POPULAȚIA

1. Număr, structură și modificări ale acestora.
2. Repartiția geografică a populației și modificările.

B. SERVICII DE EDUCAȚIE

1. Realizări în ceea ce privește educația populației.
2. Accesul și repartiția serviciilor de educație.
3. Cheltuielile, veniturile și eficiența serviciilor de educație.

C. FORȚA DE MUNCĂ

1. Ocuparea forței de muncă.
2. Posibilități de angajare și mobilitate ale forței de muncă.
3. Valoarea forței de muncă.
4. Condițiile de muncă.

D. DISTRIBUȚIA VENITURILOR

1. Nivelul și evoluția veniturilor gospodăriilor populației.
2. Nivelul și evoluția consumului.
3. Inegalități — redistribuirea veniturilor și a consumului.

E. SĂNĂTATE, SERVICII DE SĂNĂTATE ȘI NUTRIȚIE

1. Starea de sănătate a populației.
2. Nutriție.
3. Accesul, folosirea și eficiența serviciilor de sănătate.

F. LOCUINȚA ȘI MEDIUL ÎNCONJURĂTOR

II DOMENII SECUNDARE :

- A. STRUCTURA FAMILIEI, FAMILIA ȘI GOSPODĂRIILE POPULAȚIEI
- B. TIMPUL LIBER ȘI CULTURA
- C. SECURITATEA SOCIALĂ ȘI SERVICIILE „WELFARE“
- D. SISTEMUL SOCIAL ȘI PROTECȚIA SOCIALĂ

Doina CĂLIN